

АУДИТ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

Важливими факторами, що забезпечують достовірність інформації про фінансовий стан і результати діяльності суб'єктів господарювання, виступають обґрунтованість формування та послідовність застосування положень облікової політики. Процес формування та якість інформації визначаються безпосередньо ефективністю облікової політики.

Питання формування та організації облікової політики досліджувалось у працях багатьох як українських та і зарубіжних вчених, а от питанню проведення аудиту облікової політики приділено недостатньо уваги. Тому дана проблема залишається актуальною та потребує подальшого ґрунтовного дослідження.

Згідно статті 1 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» від 16.07.1999 р. № 996-14 облікова політика – сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності [1]. В обліковій політиці реалізуються не тільки вимоги своєчасного формування економічної інформації, її достовірності, але й корисності для користувачів, оскільки можливість вибору конкретних способів ведення бухгалтерського обліку, особливості використання цих прийомів і складають у цілому ступінь свободи суб'єктів господарювання у формуванні облікової політики.

Саме від облікової політики значною мірою залежить ефективність фінансового управління, можливості реалізації контрольних функцій бухгалтерського обліку та рівень достовірності бухгалтерської звітності. У зв'язку з цим зауважимо, що питання формування облікової політики та її виконання належать до важливих ділянок аудиту, що впливають на судження про достовірність фінансової звітності.

На нашу думку, процес отримання аудиторських доказів доцільно організувати у три етапи:

- 1) визначення мети та вибір процедур збору;
- 2) дослідження фактів господарської діяльності та опис доказів, отриманих при перевірці;
- 3) оцінка отриманих доказів.

Значення та роль кожного з описаних етапів визначаються рівнем важливості результатів, отриманих на певній стадії аудиторської перевірки, з точки зору загальних підсумків та об'ємів витраченого часу.

Метою аудиту облікової політики підприємства є комплексна оцінка її положень у відповідності з нормами діючих законодавчих та нормативних актів, а також масштабом та характером діяльності суб'єкта господарювання.

Об'єктом аудиту є організація та функціонування системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю. Джерелами інформації при цьому виступають всі внутрішні документи, якими регламентовано питання організації та ведення бухгалтерського обліку. На підприємстві таким внутрішнім нормативним документом, що містить сукупність способів і процедур організації та ведення обліку, що використовуються для підготовки та складання фінансової звітності, є Наказ про облікову політику.

Відповідно до поставленої мети основними завданнями аудиту облікової політики є:

- встановлення наявності на підприємстві Наказу про облікову політику та його відповідності вимогам законодавства та Положенням (стандартам) бухгалтерського обліку;
- вивчення системи організації бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю, на основі яких визначається об'єм та порядок проведення аудиторських процедур;
- аналіз та оцінка положень облікової політики для визначення їх впливу на показники бухгалтерської звітності та їх достовірність;
- дослідження повноти розкриття вибраних способів ведення бухгалтерського обліку, що здійснюють істотний вплив на показники бухгалтерської звітності, оцінку та прийняття рішень її користувачами;

- перевірка наявності затверджених посадових інструкцій, графіків документообігу, порядку проведення інвентаризації майна і зобов'язань, робочого плану рахунків бухгалтерського обліку.

Для виконання поставлених завдань слід застосовувати такі методичні прийоми: документальні (дослідження документів та прийоми нормативно-правового регулювання), розрахунково-аналітичні, узагальнення та реалізації результатів аудиту. У свою чергу кожний з методичних прийомів ґрунтується на певних аудиторських процедурах, які становлять систему методичних дій аудитора на об'єкт дослідження в процесі отримання аудиторських доказів. Обраним методичним прийомам відповідають такі процедури, як нормативно-правові, лічильно-обчислювальні, логічні, опитування, порівняльно-зіставлювальні та узагальнення.

В ході дослідження методичних питань облікової політики окремо вивчаються: прийняті методи нарахування амортизації основних засобів та обґрунтованість їх застосування; вживаний порядок обліку та фінансування ремонту основних засобів; класифікаційні вимоги до об'єктів нематеріальних активів та порядок відображення у бухгалтерському обліку нарахування амортизації по таких об'єктах; вибраний порядок відображення в обліку процесу придбання запасів та метод їх оцінки при списанні у виробництво; методи калькуляції собівартості продукції; діючий порядок обліку витрат майбутніх періодів; перелік створюваних резервів майбутніх витрат і платежів; варіант оцінки незавершеного виробництва; прийняті способи розподілу непрямих витрат; обраний порядок відображення в обліку випуску готової продукції; спосіб оцінки готової продукції, товарів; порядок використання чистого прибутку, який залишається у розпорядженні підприємства; варіант відображення в бухгалтерській звітності поточної частини довгострокових кредитів та позик.

При проведенні аудиту основних елементів облікової політики вважаємо за доцільне використовувати спеціально розроблену контрольну таблицю.

За наслідками аудиту облікової політики складається аудиторський висновок, в якому відображаються виявлені недоліки,

обґрунтовуються можливі негативні наслідки, а також пропонуються конкретні заходи щодо їх усунення у подальшій діяльності підприємства.

Аудит облікової політики проводять не лише для контролю за її дотриманням та оцінки відповідності чинним нормативним документам. Він є, насамперед, базою для формування методичної складової цієї політики. Удосконалення аудиту облікової політики сприятиме підвищенню надійності системи бухгалтерського обліку як безпосередньої основи управління, розширенню можливостей стабільного функціонування підприємства.

Якісне проведення аудиту облікової політики і надання кваліфікованих рекомендацій керівництву стосовно правильної організації бухгалтерського обліку на підприємстві дає змогу у майбутньому запобігти непорозуміння з боку користувачів фінансової звітності та керівництва.

Подальше уточнення та розвиток методики аудиту облікової політики сприятиме кращому та ефективнішому проведенню перевірки цього важливого об'єкту для формування стратегії фінансового господарської діяльності підприємства.

Список використаних джерел

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-14 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
2. Рагуліна І.І. Методика аудиту дотримання облікової політики на підприємстві / І.І. Рагуліна, І.Т. Новіков, М.М. Рагуліна // Облік і фінанси АПК. – 2011. - № 4. – С. 85-88.

УДК 657.6

Н.В. ГОЛЯЧУК, *к.е.н., доцент,
кафедра обліку і аудиту,*

Луцький національний технічний університет

АУДИТ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

На даний час аудит розглядається користувачами фінансової звітності не тільки як функція перевірки достовірності звітності, а і як консалтинг в сфері управління ризиками, аналізу фі-